

IGRANJE "POLITIKOV" S TRAGEDIJO BEDNIH

Na tisoče družin bolj v pomanjkanju kot pred leti in še slabše se obeta

Borba plutokracije proti izdatkom za brezposelne dobiva več in več opore

Blaga, živil in drugih sredstev vseh vrst je v izobilju, a v zlicu temu milijone ljudi strada

Očitek na očitke

Prodaknjiški minister za propagando v nemškem časopisu izjavil, da Američani nimajo nikakega tehnega vzroka vptiti o bedi v Nemčiji, češ, v enemu največjih ameriških mest — v Clevelandu — ljudje kar na ulicah cepajo od glada!

V Nemčiji smejo ljudje čitati samo vladna poročila in zato je večina ljudi omenjeni trditvi verjelo, posebno še, ko je minister propagande izjavil, da so v tretjem rajhu v interesu domovine za enkrat kruh z masloom res opustili, a imajo vsaj druge hrane zadost, ne pa kot v Zed. državah, ko morajo kar v procesijah čakati na bore porice!

Satira, ki ni brez podlage

Propaganda zna ustvariti iz komarja slona in obratno. Beda v Nemčiji je velika, toda je "regulirana". Maslo na kruhu si morejo tam privočeti samo se imoviti sloji. Par dni v tednu se morajo postiti vsi. Reže se v resnicni morajo, bogati pa se postijo le navidezno, ker dajo od "prihranjene" hrane vseeno lahko nekaj v "bogaime" za revne, dasi v Nemčiji ni revnih, aki poslušamo drugo plat njene propagande, kajti v nji so vsi siti in zadovoljni.

To slednje je temeljni vzrok nadaljevanja ameriške življenske krize. Označujemo je "življenska", ker se tiče življenj — po izjavi predsednika samega, najmanj tretjine ameriškega prebivalstva.

Kako ven iz negotovosti?

To stanje bo ostalo, dokler bomo vsa ta naša ogromna bogastva obratovali v korist dobička lastnikov. NAMESTO ZA POTREBE VSEGA PREBIVALSTVA. Slednje bi bil socializem. Ako ste za odpravo krize v tem smislu — drugače sploh odpravljena biti nemore — ste za socializem. Ampak za socializem se je treba boriti, kajti relifne akcije ga nam ne bodo prinesle. Če ste zanjan, stopite v naše vrste.

Beda brez vzroka

In to brez vsakega vzroka, kajti tu je hrane dovolj ne samo za vseh 130 milijonov prebivalcev naše dežele, pač pa toliko odveč, da bi z njo lahko zalačali še milijone in milijone drugih ljudi po svetu, poleg tega, kar jim že sedaj pošljamo, bodisi za denar, ali pa v pomožnih akcijah.

Vzlie temu varanju nemške propagande njeni naglašanje o bedi v ameriških mestih ni brez podlage. Kajti v pomanjkanju je danes — v resnem pomanjkanju — nad tretjino ameriškega prebivalstva.

Tisoč naročnikov

več kot jih ima "Proletarec" zdaj bi pomenilo toliko več razredne zavednosti med našim delavstvom, več proletarske kulture, več pravega razumevanja za delo in boje v unijah in toliko večjo armado čitateljev za borbo proti izkoriscenju in za socializem Kdor "Proletarca" čita, ve, da je vreden toliko večjega števila naročnikov kot jih ima. Agitirajmo, da ga čim bolj razširi med ljudstvom!

BORBA ZA OHRANITEV SVOBODE GOVORA

Norman Thomas je v borbi za svobodo govora veliko pripomogel, ker je riskiral svoje kosti z ultimatom, da bo govoril na javnem trgu v Jersey Cityju, pa če mu fašistični župan Hague dovoli ali ne. Thomas je bil takoj ugrabljen in izgnan iz mesta, kakor prikazuje gornja slika. Zaznamovan je v silico. Z njim vred so pognali nazaj v New York njegovo ženo in vse druge njegove spremljevalce, kakor smo že poročali v prejšnji številki. V prilog obrame Thomasu so imeli 12. maja manj shod študenti univerze Princeton, v kateri se je izisolal tudi Thomas. Kakih dva tisoč dijakov je bilo razvračanih, toda fašistični elementi so bili tudi ob tej priliki na delu in razobesili nagloma velike rjubne napise, kot: "Umažani rdečkarji, mi smo na župovi strani!" In več drugih sličnih provokatorskih napisov.

Z DELAVSKE FRONTE

Železniške družbe so označile, da hočejo svojim delavcem na vsak način znižati plačo najmanj petnajst odstotkov, ker so prisiljene zmanjšati izdatke, ako se hočejo ohraniti na površju.

Takovana Wagnerjeva postava, ki bi imela koristiti delavcem, ker določa dokaj dobro točk za prisilno uravnavanje industrialnih sporov, izgublja vrednost vsled boja med unijami samimi in vsled flirtanja eksekutivne AFL z delodajalcem, kateri so sami po sebi nasprotniki tega zakona.

Tožbe za uničenje Wagnerjeve postave se množe, kajti vpliv družb, kot je Fordova, s Henryjem na čelu, dalje Republic Steel itd., je ogromen. Henry Ford se smatra za takojnogoznega v svojem industrijskem carstvu, da kljubuje Rooseveltovi administraciji od početka. Ako hočejo unije res postati sila, si morajo osvojiti politično moč. Drugače jih v resni bitki lahko uniči bodisi Ford, Girdler ali kdorkoli že izmed magnatov korporacij, nekaj delavev pa obleži v krv.

Fordova kompanija ima v Mehiki tovarno za zlaganje avtomobilov. Delavci v nji so se organizirali in zahtevali priznanje svoje unije. Ford je Mehiki oznani, da v uniju delavcev on nikakor ne verjamme in da svojo tovarno rajše zapre pred da bi priznal "zaprt delavnico". Njegova tovarna je vredna pol drug milijon dolarov. In delavci, ki bi imeli biti ob kruhu, seveda ob takih grožnjah cagajo — kajti kam naj gredo, če tu izgube delo? Ford zna take prilike fino izrabiti.

Dne 10. maja je eksplozija v premogovniku blizu Duckmantona v Angliji ubila 79 rudarjev. Oblast se vedno preiskuje, čemu se je dogodila. To je bila ena največjih tragedij v premogovniški industriji v Angliji v zadnjih — treh letih. Prej so se dogajale še večje.

Prošli torek so se vrstile v Pensylvaniji primarne volitve. Pravih delavskih kandidatov niso imeli nikjer, razen v Redvilingu. Vzlič temu je bila v delavskih vrstah volilna kampanja bolj razplamtena ko kdaj prej. Boj se je vrnil v glavnem med politiki demokratske stranke. A tudi bivši republikanski governer Pinchot, ki je veljal za velikega delavskega

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Diplomati Sov. Unije so se naučili na izvajanja i izvajalno odgovarjati

Maksim Litvinov je na zadnjem zasedanju vrhovnega sveta lige narodov razdržil angleškega ministra vnajnih zadev ne samo s pikrini opazkami, ampak tudi s surovim česnom, katerega se je najdel med odmorom. Litvinov sicer ne govoril v Ženevi več tako oстро kakor v početku pristopa Rusije v ligo narodov, toda njegova beseda zdaj velja vzhod temu, ker je Rusija toliko jačja kot je bila takrat.

Tudi napram Japonski uporabljajo predstavniki USSR čezdaj ostrejše besede. Prvič zato, ker se je Japonska v vojni s Kitajsko že jako izčrpala, in drugič radi tega, ker če Japonije ne premaga Kitajska, mora Rusija prej ali slejti v odločiljen spopad z makedonskim cesarstvom. V Moskvi to kajpada prav dobro vedo. Peter Smirnov, ki je komisar vojne mornarice USSR, je bil nedavno na inspekciji v Vladivostoku. Tu je na javnem shodu izjavil, da će hočejo Japonti batiti, jih bodo dobili. Japonski imperializem je označil za "krivočnega psa", ki se poslužuje v svojem grizjenju po Kitajskem najbrutalnejšem metod. Rdeča armada in mornarica je pripravljena pobiti tega psa, je dejal Smirnov.

Ker med diplomati tak jezik in v običaju, se je japonska vlada proti Smirnovemu govoru kako razhudila in naslovila vladni v Moskvo ogorčen protest.

Shod v korist španske republike

V soboto 21. maja ob 8. zvezčer se bo v Chicagu, v Orchestra Hall na So. Michigan Ave. vršil shod, ki ga prireja Medical Bureau and North American Committee to Aid Spanish Democracy. Glavni govornik bo znani španski katoliški lajik in učenjak Jose Bergamin. Na svojih dosedanjih shodih, katerih se je udeležilo tudi mnogo katoliških duhovnikov, je bil povod prijateljsko sprejet in katoličani so čuli iz njegovih ust o fašistih v Španiji povsem nekaj drugega kot pa jih tu natvejuje Hitlerjeva-Mussolinijeva propaganda.

"Nihče ne bo lačen..."

Tako trdijo in obljubljajo politiki vselej, kadar je glad med bedno maso najbolj na pohodu.

Svet lige narodov odklonil oporo v Spaniji in Etiopiji

Španija prepuščena fašizmu po zaslugu torijev. Moralni bankrot angleške vnanje politike

Angleška vlada pod vodstvom premierja Chamberlaina je zajadrala popolnoma na stran fašizma. To za nas ni presenečenje, je pa razočaralo vse tiste, ki so smatrali, da je Veliki Britaniji demokracija načelo, ne pa žoga. Ozroma, da ji je demokracija tolljko sveta, da bi se borila s sovražniki demokracije kjer koli.

Ko so izprevideli, da sklepajo z njimi kompromise, so osupili. Lahko bi vedeli v naprej, da od torijske vlade ne smejijo pričakovati prijateljstva do demokratične španske vlade, ker tako prijateljstvo ne bi bilo v korist angleškega kapitalizma. Kaj njemu mar demokracija — glavno je, da si angleški kapital v Španiji ohrani privilegije in s tem vir za dobičke.

Ko je španski minister vnašnje zadeve v imenu republikanske vlade izjavil, da je potreben kompromis, so osupili. Lahko bi vedeli v naprej, da od torijske vlade ne smejijo pričakovati prijateljstva do demokratične španske vlade, ker tako prijateljstvo ne bi bilo v korist angleškega kapitalizma. Kaj njemu mar demokracija — glavno je, da si angleški kapital v Španiji ohrani privilegije in s tem vir za dobičke.

Ko je španski minister vnašnje zadeve v imenu republikanske vlade izjavil, da je potreben kompromis, so osupili. Lahko bi vedeli v naprej, da od torijske vlade ne smejijo pričakovati prijateljstva do demokratične španske vlade, ker tako prijateljstvo ne bi bilo v korist angleškega kapitalizma. Kaj njemu mar demokracija — glavno je, da si angleški kapital v Španiji ohrani privilegije in s tem vir za dobičke.

Delegat Nove Zelandije je bil istotako proti predlogu angleškega ministra vnašnih zadev, čeprav je Nova Zelandija dominjon Velike Britanije. Zastopnik sovjetske Rusije je enako izjavil, da ni prav, če se

nadela ropanja prizna, enostavno iz razloga, ker se je rop posrečil.

Zahteva Španije za ukinjenje lažnje neutralnosti demokratičnih držav je bila vzhod tem argumentom odklonjena. Le par dežel je bilo zanj, in enako v slučaju protesta Etiopije. Njen ubegli cesar je prišel osebno v Ženevo v plediral, da naj se angleškega predloga za priznanje italijanskega ropanja ne sprejme. Dobil je na svojo stran par glasov, toda Anglia le enega.

To je bil za prestidž Velike Britanije največji poraz v povojnici zgodovini, česarovo je zmagala.

Kajt je bil za prestidž Velike Britanije največji poraz v povojnici zgodovini, česarovo je zmagala.

Vražja cenzura

Dr. Maniu je bil več let vodilni politik kmetiške stranke v Rumuniji. Večina prebivalstva je bila v raznih političnih bojih na njegovi strani. Ampak diktatura takih reči nič ne upošteva. Glasilo Maniuove stranke, "Romania Nouă", je prepovedala, enako tudi vse delavska glasila. Zdaj smejo ljudje brati edino kar dovoli režim, kakor v drugih državah z diktatorskimi vladami. Najbo tu omenjeno, da je v Rumuniji zdaj veliko manj svobode tiska, kakor na primer v Jugoslaviji.

KAJ BOMO STORILI ZA "PROLETARCA" SKOZI POLETNE MESECE?

Upravnik Chas. Pogorelec je v proliši številki omenil "suhe" mesece, skozi katere mora "Proletarec" v boju za zmagovalje izdatkov vsako leto. Dejal je, da smo dozdaj vzhod novi krizi, ki tare tisoče naših ljudi, obveznosti še dokaj sproti plačevali, toda v poletju bo s tem težava, ker nimamo rezervnega sklada. Uprava se trudi, da so stroški čim nižji. Upravnik ne prejema od Proletarca nikake plače. Plače ostalih dveh je za njuno delo tako nizka. Voznine, ki jih imajo v opravkih z listom, plačujejo vsi trije sami v urednik tudi razne revije, dnevne knjige, ki jih potrebuje pri svojem delu. Delo pri "Majskem Glasu" in "Ameriškem družinskom koledaru" vršijo že leta brez odškodnine. Zaostale plače osupajo z raznimi deli. Vzlič tega je veliko manj svobode tiska, kakor na naročni in oglasih.

Skozi to poletje pa moramo skrbeti že zdaj, da dobimo izredne vire. Tiskovni stroški so višji kot so bili in tiskarna hoče, da jih ji sproti plačujemo. Upravne izdatke pa smo v krizi znižali toliko, da več ni mogoče.

Nashi sodrugi, zastopniki in drugi prijatelji Proletarca razumejo. Kot omenja Barbić v tej številki, je klub v Bridgeport sklenil v tej krizi pomagati svojemu glasilu kolikor največ bo mogel. Klub št. 49 v Collinwoodu je poslal svoj prispevek in ob enem sklenil imeti priredbo v koncert Proletarca. Klub št. 1 je bo imel enak namen 12. junija. Ta klub za naše glasilo posebno gmotno res veliko povečal. Rooseveltova administracija ima zdaj priliko pokazati, ali ji je v Mehiki več za korist mehiškega ljudstva, ali za multimilijonarje v Zed. državah in v Angliji, ki so živelji v razkošu na račun znoja in prirodnih bogastev Mehike.

Borba Mehike za svoja bogastva težavna stvar

Podržaviti privatno imovino ni enostavna stvar, tudi če jo je država pripravljena plačati. Kajti kapitalizmu je načelo privatne svojine največja in nadotakljiva svetost.

Mehiška republika se je vzhod temu dotočnila. Njeni ogromni, izredno bogati oljna polja so od početka njih izrabljana posest tujega kapitalista. Domačini so garali v najmizernejših razmerah, bogastva pa so se stekala in se še stekajo magnatom v New York in v London in deloma drugim vnašnjim kapitalistom.

Od kar je mehiško ljudstvo izvršilo temeljni korak v socialno revolucijo, je vlada izvršila še mnogo reform. Toda življenskih razmer ni mogla mahoma izboljšati. Veleposestva je razdelila na male kme-

tije in predno si morejo peoni, ki so bili prej le brezpravni tlačani, opomoči in se usposobiti v gospodarstvu, bo vzel časa. Agrarna reforma je bila prva, ki se je je mehiška vlada resno lotila in ob enem je od ameriških, angleških, nemških in drugih kapitalistov, ki so posevovali mehiške rudnike, mehiška oljna polja, mehiške gozdove in velikanske nasade, zahtevala, da izboljšajo življenski standard mehiških delavcev. Dalje je država pristala na cerkev, ki je bila deloma izkoriscenec skozi vso zgodovino tega polnila. Mehiška vlada je prekinila diplomatske odnosne z Anglijo zaradi tega spora. Prišla je v zamere z Rooseveltovo administracijo. Kar je za Mehiško resnično nevarno — pu-

stolovski generali so začeli dobiti municijo za vstajo, katere jim dozdaj niti iz Zed. držav, ne s kake druge dežele, ni bilo mogoče posiljati. Vrh tega je mehiška vlada v angleška vl

PROLETAR

LIST ZA INTERESE DELAVŠKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Država, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNIKA V ŽEĐINJENIH DRŽAVAH ZA CELO LETO \$3.00; ZA POL LETA \$1.75,
ZA ČETRT LETA \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisni oglasi morajo biti v našem uredu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega teda.

PROLETAR

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Dräslar

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAR

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2884.

Nevtralnost, ki ni nevtralnost

Ena izmed napak Rooseveltove administracije je urinjenje zakona nevtralnosti Zed. držav v vojnah. Najprvo je bil sprejet začasen izjemen zakon, ki se je tikal zgolj na takratno vojno v Etiopiji. Roosevelt ga je takoj uveljavil. Nobeni v vojni zapleteni državi ni bilo dovoljeno kupovati muničije v Zed. državah. Italija ta prepoved ni škodila, ker je imela muničije dovolj v zalogi, smela pa je kupovati v Zed. državah i v naprej zelo v druge kovine, gasolin, žito itd. Etiopija ni imela od ameriške nevtralnosti niti trohice koristi.

Se veliko manj nevtralna je ameriška "nevtralnost" v španski civilni vojni. Roosevelt se tega danes prejkone dobro zaveda — a je po njegovem menju prepozne popraviti kriče, ko ji je storil demokratični Španiji. Vzrok je, ker se noče v sedanjem stanju vojne zameriti Angliji, Italiji in Nemčiji, ki vsaka po svoje podpirajo fašizem v Španiji.

Skozi ves čas Rooseveltove administracije je očitno, da nimata v vnapnji politiki nikake samostojnosti. Ravnata se vedno tako, kakor namigne angleška vlada. Režim angleških torijev je od vsega začetka na angleško pretkan način — pod krinko "nevmešavanja" — podprt generala Franca. "Bodite nevtralni," je namignil angleški premier predsedniku Rooseveltu, da s tem podprete neumeševalno komisijo, v kateri je 27 držav. In res, namesto da bi Roosevelt in njegov državni tajnik Cordelli Hull nekoliko počakala, kaj bo storila "neumeševalna komisija", sta brž prepovedala pošiljanje muničije v Španijo. To je bil za lojaliste usodni udarec, kajti neumeševalna komisija pod vodstvom angleške vlade je vedno manipulirala tako, da so demokratične dežele držale obljubo nevtralnosti, ne pa Italiji in Nemčiji, ki sta tudi obljubili nevtralnost, a ob enem pomagale fašistom v Španiji od prvega dne.

Angleška vlada ima enega najboljših špijonskih aparativov, ki se razteza po vsem svetu. Angleški agenti inteligencije služe v Španiji so natančno vedeli, da pred izbruhom civilne vojne, da bo reakcionarna oficirska kamarila vprvorila upor s posodo Italije, Nemčije in Vatikana. Seveda, angleška vlada javno ni hotela niti vedeti o tem, pač pa se obnašala silno začudeno, ko je od španske vlade izvedela o tuji intervenciji. In namesto da bi Anglija rekla: Dobro, če v Rimu in Berlinu ne boeste držali obljube, ki ste jo dali neumeševalni komisiji, bomo tudi mi odprli naše meje, da si španska republika lahko kupi vse, kar potrebuje v svoji vojni proti fašistični revoluciji. Toda ne! Anglija je napravila na Francijo in na Zed. države toljškin pritisk, da sta obe ostali "nevtralni" — v PRIM FASIZMA V ŠPANIJI in italijanske ter nemške fašistične politike.

Pola goma je ta resnica zablestela v glavah tudi mnogih ameriških kongresnikov in senatorjev. Pred par tedni so predlagali ukinjenje Rooseveltovih odredbi, ki prepovedujejo posiljanje ameriške muničije v Španijo. Nešteti prijatelji demokracije so na Roosevelta in na Hull-a apelirali, da naj zastavita svoj vpliv v korist ukinjenja krivne nevtralnosti.

Toda — zamerili bi se ameriškim katoličanom, škodili bi prijateljstvu med Zed. državami in Anglijo, nakopal bi si sovraštvo Italije in Nemčije in zamerili bi se reakciji v ameriških latinskih republikah, katera podpira z Mussolinijem in Hitlerjem vred fašistično invazijo v Španiji.

Tako je Rooseveltova administracija v tem slučaju za demokracijo le na jeziku, čeprav jo Roosevelt v svojih govorih zelo poveljuje. Toda v Španiji, kjer bi ji lahko res znatno pomagal od prvega dne brez nevarnosti za to deželo, je "nevtralen". Ni eduno, če se Mussolini in Zed. držav lahko odprto poročuje in smeši "demokrate" v ameriški vlad!

Za demokratsko fronto ameriških Hrvatov, Srbov in Slovencev

Skrajni čas je že, da se Hrvati, Srbi in Slovenci v Zed. državah stranejo v demokratsko fronto za ohranitev miru in demokracije — za svobodo in neodvisnost Jugoslavije, katero naj ta ameriška demokratska fronta brani pred Hitlerjem. Kajti "Hitler je zaklet sovražnik svobode in neodvisnosti Jugoslavije."

Kdo piše to? S. M. Loyen, eden glavnih vodij hrvatskih komunistov v Ameriki, uposlen že mnogo let pri hrvatski komunistični sekcijski, oziroma njenemu glavnemu glasilu. Komaj dve leti je tega, ko so se hrvatski komunisti v Ameriki odločili zabeti naziv "Jugoslaveni" in izjavili, da takega ljudstva ni. Vse svoje tiskovine, na katerih je bila prej označba "jugoslavenska", so zavrgli in tiskali nove z nazivom "hrvatska" to in to — na primer "Savez hrvatskih radničkih klubov". Preje so ga imenovali "jugoslavenski". Izrekli so se za samostalno Hrvatsko in postali v boju za ta cilj celo hrvaši patrioti, kakor takozvani hrvatski domobranici, katerim pripisujejo atentat na kralja Aleksandra.

Zdaj pa kar naenkrat — isti ljudje, ki so zavrgli jugoslovenstvo, ki so leta in leta smešili demokracijo, kakor jo zdaj še Mussolini, so se postavili za varuh Jugoslavije, da jo ubranijo pred Hitlerjem!

Loyen pozna med ameriškimi Slovenci samo en list, ki bi lahko postal glasilo take fronte. Omenil je namreč pittsburghski "Naprij". Vsi drugi slovenski listi so menda za Hitlerja in za pogaženje Jugoslavije ter proti demokraciji. Srbski glasilo take fronte bi bila "Slobodna Reč" (tudi v Pittsburghu), in za Hrvate "Radnički Glasnik". Vse te tri liste lastuje, kontrolira in vodi komunistična organizacija, o kateri nične ne ve, kako

KRIZA V "RELIFU" CEZDALJE OSTREJSA

Pred nekaj tedni je eden izmed listov v Hitlerjevi Nemčiji pisal, da se naj v Zed. državah nikar ne zmeša z naglašanjem bede v tretjem rajhu, pač pa naj se raje ozremo naokrog doma — na primer v Cleveland, kjer ljudje kar cepajo od glada. In res je Cleveland eno izmed najbolj prizadetih mest že od početka krize. Vzrok je "politika", katere je v Ohio v izobilju. Na slike je skupina bednih, katerim dele živila kar na prazni "loti", da jih obdrže pri življenju, dokler ne bo regularni relief v stanju vrati tega posla.

SOCIALISTIČNA INTERNACIONALA DELAVSTVU VSEH DEŽEL!

Ob letošnjem mednarodnem delavskem prazniku je delavsko internacionalo izdala sledeči proglaš:

V dobi svojega tričetrstotnega obstoja je doživel mednarodno delavsko gibanje ure zmage in stiske.

Socialistična delavska internacionala ni nikdar prikrala težkoč osvobodilnega boja delavstva.

Mednarodno pravo propaganda. Vse povsod samo oboroževanje. Sila vlada svet.

Kako je moglo človeštvo tako globoko zabresti?

To se je zgodilo, ker je del posedujočega razreda, prestrašen vsled mogočnega vzpona delavstva, raje žrtvoval svobodo — četudi si jo je prizobil močanstvo v težkih bojih — in se zatekel pod zaščito diktatorjev.

Ker je velik del obubožanih srednjih slojev in obupanih brezposelnih podlegel fašistični demagogiji, ki na videz rohni proti kapitalizmu in se izživila v divjem hujskanju proti rasam.

Ker so vlade, ki so zmagale v poslednji vojni, storile vse, da so izgubile mir, s tem, da so potepotali vse upo narodov, ki so hoteli razorozitev, splošno varnost in vlogo pravice v mednarodnih odnosajih.

Vsled omalovaževanja pravice so priklicale silo fašizma, ki jih danes ogroža.

Ker se celo v deželah, ki so ohranile demokracijo, le prevečkrat predpostavlja interesni vladajoči razredov interesom ljudstva. Ker tem državam le prevečkrat manjka čut mednarodne solidarnosti in namesto, da bi se združile v obrambi napadene demokracije, vidijo samo sebe, s čemer koristijo skupnemu nasprotniku, slabu pa skupno stvar.

Tej temi slike moramo vsekakor postaviti nasproti druga, tolažilna dejstva:

Predvsem imamo v mislih junaški obrambni boj republike Španije ki jo naskakuje mednarodni fašizem. Kakršen kolib bo že izid tega boja, v katerem sta zastavili dve znamenitih držav vso morilno silo svojega strašnega vojnega orožja, junaštvo španskih bojevnikov za svobodo bo tvorilo eno

najslavnejših poglavij človeške zgodovine, ono nam je najbolje jamstvo, da bosta svoboda in pravica znova osvojili svet.

V mislih imamo neustrašen boj, ki ga vodi kitajsko ljudstvo proti japonskim osvajalcem, čigar pogum in odpor pozdravljam iz vsega srca.

V mislih imamo zmagoščen odpor demokracije v številnih državah proti vsem napadom od znotraj in od zunaj. Tam, kjer stoji demokracija pod močnim vodstvom socialističnega delavstva, kot v skandinavskih deželah, ima zaznamovati silen vzpon in nam proži najbolj dokaz svoje življenke sile.

Sprito teh nasprotstev, ki v tem trenutku odločajo usodo sveta, se jasno zavedamo svoje naloge:

Z vsemi silami moramo podpirati boj naših španskih bratov. Brez prestanka moramo pobijati politiko takozvanega nevmešavanja, iz katere se fašisti norčujejo, ki je dovedla do tja, da stoji španska republika izven zakona, in ki je, s tem, da ji je zaprla dovoz za obrambo potrebnega orožja, podprtla zločinski napad fašizma proti svobodi velikega naroda.

Internacionala je že od vsega početka nujno pozvala vse stranke, da store, kar je v njihovi moči, da dobi Španija končno letala in topove, ki so ji potrebni, da bo zaščitila življenje žena in otrok pred nezasilno krutim bombnim napadom, in obranila demokracijo in svet pred tiranijo dveh diktatorjev.

Dolžnosti, pomagati junaškim bojevnikom za svobodo v Španiji, se priklujejo še novo naloge, ki jih mora mednarodni delavski razred izpolnit.

Treba je kolikor mogoče, podpirati boj kitajskega naroda.

Treba je odgovornim, čiji oklevanje naliči na izdajstvo, jasno predočiti dolžnosti, ki jih imamo vsi, da rešimo svobodo in mir na svetu, t. j. obrambo demokracije, ki jo je treba organizirati v vsaki državi in mednarodno, skupna varnost, zajamčena s skupno

akcijo velikih in malih držav, nobenega nadaljnega popuščanja pred diktatorji!

Naj si bo delavski razred svet svoje zgodovinske naloge in naj zgrabi zastavo svobode, ki je padla iz rok v službi diktatorjev onečaščenega medščanskog razreda! Naj razvije prapor boja proti izpodjenemu v propasti zapisanemu kapitalističnemu svetu!

Naj stopi na čelo v boju proti fašizmu, za vlogo popolne osebne svobode, za pravico samovlasja ljudstev in pravice v okviru mednarodnega reda in miru.

Naj živi svoboda!
Naj živi socializem!

Izvršni odbor
Socialistične delavske inter-nacionale.

SLOVENCI V ITALII KONČNO LDOBILI "SLOVENSKI" LIST!

Ko je bila sklenjena pogodba prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, so italijanski diplomati na Stojadinovićevu in Korosečevu vprašanje o jugoslovanski manjšini v Italiji namignili, da bo v bodoče vse vzorno in da se bodo Slovenci in Hrvati pod Italijo počutili kakor doma. Celo moliti jim bo dovoljeno javno v materinem jeziku!

Tako se je baje tudi zgodilo. Kako smatrate to pravico vi, citatelji, ki pojmujevate svobodo po svoje, lahko tudi presejate po svoje sledete poročilo, ki ga ponatiskujemo iz časopisa "Istra" (izhaja v Zagrebu) z dne 29. aprila 1938:

Gorica, april 1938. 1. aprila je izšla prva številka že tako dolgo napovedanega nabožnega lista v slovenskem jeziku, ki ga izdajajo italijanski patri s Sveti Gore pri Gorici. List nosi podnaslov "Mesečnik Svetogorskega Svetišča", odgovorni urednik mu je p. Guglielmo Endrizzi. Pri spisanju lista pa so očitno sodelovali tudi slovenski duhovniki. Naslov urednika in uprave je "Convento Monte Santo". Tiskal se je novi mesečnik pri L. Lucchesiju (nekdanjem Lukežiču) v Gorici.

List obsegata samo štiri strani in ima format dnevnika ali tednikov, nikakor pa mesečnika.

V uvodniku "Kaj hoče biti to skromno glasilo" se list sam proglasila za "svetogorski zvon". "Zvonil bo, klical in valil vse brate od bližu indaleč po božjo pot s svetogorskimi kraljicami, kjer se bodo obhajale največje slovesnosti, kar jih je zabeležila zgodovina naše dežele. Skrbel bo, da se naše ljudstvo izkaže kot vreden potomec tistega ljudstva, ki se je prvo odzvalo Marijinemu povabilu in ji na Skalnici postavilo lepo svetišče. Zato bo svojim bravcem razgrnil svetogorsk zgodovino od prvih začetkov do današnjega dne." Namenu primerno so res vrinili med besede

Z mišje perspektive

Prvomajsko slavje v Milwaukeeju je dobilo kratko oceno — ali da bo točno — kratko poročilo.

Je namreč tako: Daljši ko je spored, prej bo poročevalec postavil piko.

Meni se zdi to naravno. Je, kakor če bi hodil po lepem gaju, ki mu pa na nesrečo noče biti konca. Spominčka te vsaka posameznost zanima. Solncev in senca drevesa in šestek v njihovih vrhovih, ptičji zbori in glas cikade — vse je harmonija za uho in oko. Vse ti je v užitek — dokler nisi utrujen. Ko se te pa polasti utrujenost — bi ti sam paradiž z vsemi lepotami ne ustregel več. Ti si želiš konca.

In ko se naslednje jutro zbudis — "No, kako je bilo?"

"Lepo pestro, zanimivo, am-pak — ježeš! — kako truden sem bil... Predolgo je trajalo."

Tako pride do enega izmed vzrokov, da dobre doberi toda na več ur raztegnjeni programi najčešče le na minuto krotka poročilo. Vzrokok pa je še več, in ob prilikih bi se bili dobro popečati z njimi.

In tako ti sedim v Milwaukeeju v svoji mišji luknjici. Prvi del sporeda je bil končan. Bil je lep in vrsil se je v redu.

Internacionala na harmonike — novost in iznenadenje zame, ki sem bila še zmerom pod vtisom, da se iz mehov nič pride da iz

VALERIJAN PDMOGYLYNY:

"MESTO"

ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje in konec.)

Pavlovič, ji je pomagal, ko je doumel premor. In ko je zaslišal njen glas, jo je spoznal. Nadika je bila, le strašno sprememjena, skoraj iznakažena... toda kako, tega zdaj še ni mogel spregledati. Celo njen glas je zdaj drugače zvenel, nekako skrbno, dolgo, oholo. Prestrashila ga je vsa njena pojava, ves njen ceremonijalni, zasmehljiv pogled. Ko ji je podal roko, si je mislil: Zares sem bedak!

Sedite, Stepan Pavlovič! je dejala gospodinja.

In zdaj je opazil, da je noseča.

Hvala, je odgovoril, ko je obvladal občutek strahu, užaljenosti in bolečine.

Sedla je na zofo poleg vrat in zaklicala:

Nataška, pogrej samovar!

Ali zaradi mene? je skrbno vprašal Stepan. Hvala, pravkar sem pil čaj. Pravkar.

Toda jaz ga še nisem pila! je odgovorila.

Nastal je mučen molk. Čeprav se je zavedal, da ga ta molk ponizuje a Nadiku morda celo veseli, ni mogel spregovoriti besede. Njen okrogel, napet trebuh ga je uničil.

Naposled pa je gospodinja spregovorila:

Malokdaj pride te k nam, Stepan Pavlovic.

Pa to... je mrmljal Stepan... preklenito, nikoli! Pa tudi Boris je vedno v službi.

Hotel je že končati, toda strah pred molkom je izdavil iz njegovega grla še nekaj stavkov:

Predlagati sem mu nameraval... Če bi bilo Borisu seveda mogoče... odpeljati se jutri kamorkoli na deželo... Nekam daleč... V prirodo, kakor pravijo.

Sijajna ideja! je dejala. A jaz se ne poslušam dobro.

In spet ga je zajela zavest, da pada med njiju molk, težak, skeleč molk med človekoma, ki bi se ne smela videti. Vsaka nanovo porojena misel se je zataknila ob pogledu na njen trebuh in se skrila nazaj v notranjost.

Tedaj ga je Nadika vprašala:

Pravijo, da pišete povesti?

Da... sem pisal, je žalostno odgovoril Stepan.

Pa zdaj?

Zdaj nič več ne pisem.

Zakaj?

Ker ni o čem pisati?

Nasmehnila se je.

Mar v vašem življenju ni bilo doživljajev?

Vzdrhtel je. Ali si ne privošči malce preveč zasmehovanja? In ponosno je odgovoril:

Bili so, toda prenezatni. Preobičajni. Nato je počasi pogledal na uro in vstal.

Oprostite, Nadika...

Semenovna — je narekovala.

...Semenovna! Ti moram. Pozdravite mi Boris!

Prosim, obiščite nas še kedaj! je dejala Nadika Semenovna. Vedno vas bomo z veseljem sprejeli!

Na stopnicah pa je dal duška svoji jezi. Kakšna nesramnost! In od koga? Kdo vprašuje? Mar ni Nadika, ki jo je nagnal od sebe, kakor vlačugo? Misli si, da je že nekaj višjega če ima moža! A njen mož je tat. Od svoje plače bi si ne mogel kupiti tako dragocene omare! Torej kradec! Nadika pa — vampasta meščanka! S slastjo je nekajkrat ponovil ta izraz. Malce se je pomiril.

Na cesti pa ga je sponpadlo veselje iti na Podol in od tam z avtobusom na Hreščatyk. Toda ni še napravil tri korake ko je nekdo zaklical za njim:

— Tovariš! Tovariš!

Bil je izvošček, ki ga je čakal. Ko mu je plačeval, se mu je srce krčilo od obžalovanja. Le čemu neki ga je čakal? In čemu je prisel semkaj?

Ko je hodil po temni, vijugasti ulici, je razmišljal o metli življenja, ki pometa za njim vse sledove minulega, razmišljal o veliki, posvečeni metli, ki se nikdar ne izrabiti. Pomiriti pa se vseeno ni mogel. Ta večer ga je vleklo tjakaj, kjer je nekoč pustil drobce samega sebe in ti drobčki, po vsej cesti raztreseni, so ga zdaj nevzdržno vabili. Kakor da bi jih hotel pobirati, vzeti si jih nazaj, kakor da bi obubožal zaradi njih. Ko je dosegel na Trg revolucije, ki je bil ves osvetljen in razgiban od bleškov električne, je posledično zaokrenil proti levi na ozko cesto k Podolu. Pogled ga, Nižni val! Tudi hišica Hnidjevih je tu. Njegovo prvo pristanišče v mestu! Obstal je na nasprotnej strani in kakor iz skrivališča je gledal po poznamo dvorišču, gledal hlev, verando, na kateri je ob večernih posedal, gledal je hišico. Čudno. Vsa okna so bila razsvetljena in nenavadni glasovi so se riniли skozi zidovje v tihu, potuhnjeno zatišje ulice. Plesali so. Čul je mehke zvoke mandoline. Zambla, trhljiva hišica je nenadoma razprla svoje oči in oživila. Po prej pa je bila tiba kakor krsta.

Nenadoma ga je zagnril globok mir. Kako smošno je budit spomine! Kajti vse za teboj

Kaj pomeni "priateljski pak" med Anglijo in Italijo?

Angleški premier Chamberlain se je v spornih vprašanjih med Anglijo in Italijo lotil politike "pomirjenja". Pravi, da jo vrši zaradi miru. Anglija naj se oboruje, toda ne za vojno, ampak v varstvu miru. Teoretično so njegove fraze lepe, ni pa lepa pogodba, ki jo je sklenil prošli mesec z Italijo. Izdal je v nji Etiopijo in Španijo — mislec kajpada, da z tem goristi angleškemu kapitalizmu. Na sliki na desni je Mussolinijev minister vrnjanj zavoda, njegov zet grof Ciano, ki podpisuje pogodbo "priateljstva", in na sredini, v sredini, predstavnik Anglike lord Perth.

Iz Jugoslavije

Glasilo slovenskega socialističnega delavstva, "Delavska Politika", je začela po 1. maju izhajati trikrat na teden. Prej je izhajala dvakrat. Dodatna izdaja je velik napredek tega lista. Tiskan je v Mariboru.

htevajo ničesar drugega kakor to, kar jim zakon jamči!

Najstarejši slovenski dnevnik "Slovenski Narod" obhaja letos svojo 70-letnico. Ustanovljen je bil leta 1868. Prva številka je izšla v Mariboru 2. aprila imenovanega leta. Prvi urednik je bil Anton Tomšič in drugi Josip Jurčič. Za Jurčičem je bil urednik dr. Ivan Tavčar, ki je znan tudi mnogim ameriškim starejšim rojakinom. "Slovenski Narod" je bil nekoč vodilni slovenski dnevnik. Zdaj ga na liberalni strani nadomešča dnevnik "Jutro". "Slovenski Narod" je le še nekaka "Jutrova" populistična izdaja. Jubilejna številka "Slovenskega Naroda" je izšla 16. aprila t. l. na 44. straneh. Delavskemu gibanju je bil "Slovenski Narod" nikoli naklonjen, dasi so se v gotovih slučajih slovenski liberalci in slovenski socialisti proti klericalizmu skupno borili.

K temu lepemu uspehu bi priporočili, da je v l. 1930. bilo več delavstva zaposlenega in pri SUZOR-u zavarovanega, kakor danes in da je bilo takrat okrog milijon prebivalcev manj kot danes. — Popovprečna zavarovaná mezda je bila takrat za okroglo din. 4 na dan višja od današnje. Čigava je bila takrat zasluga, da je bila situacija toliko boljša, in to brez zakona o minimalnih mezdah? — D. P.

Slovenski delavci v Celju imajo neprilike z nemškimi in slovenskimi delodajalcji. D. P. piše o tem:

V našem mestu se je pričela izvajati zadnje čase prav čudna, barbarska praksa, s katero se dela poštenim delavcem in našim državljanom takšna krivica, ki kriči po takojšnji in najradikalnejši remeduri.

Z odpuščenimi delavci Westnove tovarne se postopa, kakor z zločinci v srednjem veku, katerim so vtisnili na celo pečat sramote.

Delavec, ki ima v svoji delavski knjigi pečat Westnove tovarne, ne dobi dela, čeravno dotični delodajalec rabi delavca.

V par slučajih se je zgodi, da sta se tvrdka in delavec že vse domenila, ko pa je nazadnje delavec povedal, kje je bil v službi, je bilo končano.

Tvrdka se je pričela izmikati in nazadnje rekla, naj se zglaši tekom 14. dni. Namesto nje pa je namestila drugega.

Tako prakticirajo nemški in slovenski delodajalci.

S svoje strani bomo podvzeli vse, da se seznanimo merodajni faktorji z metodami, ki so zadnje čase v praksi v Celju. Vsi naj vidijo, kaj se godi s slovenskim delavcem v obmejnem mestu Celju.

Delavec, najbolj koristen in konstruktiven element naše domovine, je degradiran na stopnjo sužnja, s katerim se lahko dela kakor z obrabljenim metlo.

Ban g. dr. Natlačen naj pošlje v Celje komisijo, ki naj temeljito preiše te zadeve in poduči vse v poštov prihajajoče, kako je treba skriviti pošte-

nih misli, je s širokim zamahom poslal tjakaj svoj poljub.

Potem pa je v tišini luči, ki je visela nad mizo, pisal povest o ljudeh.

(Konec.)

sramoto 20. stoletju in to še posebno v obmejnem mestu. Prizadetim stanovalcem pa je treba preskrbeti ljudem primerna stanovanja.

V Franciji je uposlenih tisoč delavcev iz Jugoslavije, posebno Slovencev in Hrvatov. Največ jih dela v rudniški in lesni industriji. Pravijo, da se je položaj za delavstvo zelo izboljšal od časa, ko je prišla na krmilo prva vlada ljudske fronte, pa tudi sedanja uprava delavstvu dane koncesije.

V Sloveniji je okrog 15,000 bolnih v leti. Borbo proti te bolezni vodi Protituberkułozna liga, ki ima v Sloveniji 47 podružnic in 16 dispanzerjev.

Rudarji v trboveljskem režirju so se zadolžili vsled brezposelnosti kakih 12,000,000 dinarjev.

Zagrebški trgovski namestenci so si izvojevali osemurnih delavnikov. V Sloveniji ga še nimajo. Tudi plače so v Zagrebu višje kakor v trgovinah v Sloveniji.

Zedinjena delavska strokovna zveza Jugoslavije (URSSJ) je narasla v članstvo vseh delavnikov. Ima nad 56,000 članov, ki članarino plačujejo, in 40,000 brezposelnih, katerim članarino ne treba plačevati. URSSJ je socialistična po svojem delu v programu in hrbitenica socialističnega gibanja v Jugoslaviji.

Naše aktivnosti

Cleveland, O. — Zborovane klubo in društva Prosvetne matice 8. maja je bilo uspešno.

Navzočih je bilo lepo število zastopnikov in gostov. Anton Garden je nam podal dobro zamišljen referat, ravno tako Etbin Kristian. Obra smo z užitkom poslušali. Prihodnje zborovanje distriktno organizacije Prosvetne matice in JSZ bo spet v Clevelandu, tokrat v Slov. delavskem domu. Zadnje je bilo v Slov. nar. domu. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, čigar naloga med drugim je sklicati dan pred konferenco velik javen shod. To se izvrši enkrat v jeseni.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Dne 29. aprila je prišlo v mestni urad v Ptuju veliko število delavcev in delavstva, kjer so se priglasili za delo v Nemčiji, ker v domovini ni kruha. Porocenec iz Ptuja omenja, da so bile njihove aplikacije sprejeti in odpotujejo v kratkem.

V Mariboru imajo "Hooverville" že dvajset let. Porocenec B. piše: Pripravljamo se na pravljivo 20-letnico jugoslovanskega Maribora. Vprašamo pa se, dali je tudi vse za pravljivo pripravljeno? Kajti kdor namerava kaj takega, mora svojo hišo v vsakem oziru urediti in očediti, da bo lahko s ponosom pokazal slavnostnim gostom. Isto velja tudi za mestno Maribor, dasi se ni tako urejeno, da bi bilo pripravljeno za pravljivo. Ne glede na neurejenost ulic in trgov, postaja še vedno ona velika nakaza, ki se je ne da enostavno skrati ali zakriti in to so one nesrečne barake in način način način, ki kriči po takojšnji in najradikalnejši remeduri.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile stvarne in zanimive. Zeleti je, da bodo take tudi v bodoče. To je seveda odvisno od nas vseh. Kajti ako se člani ne udeležujejo sej, klub ne more biti aktiven. Časi pa so v sedanji dobi tako resni, da bi moral sodelovati v gibanju in v boju za program, kot ga propagira socialistično gibanje, vsak zaveden delavec.

Zadnja seja klubu št. 49 je bila povoljno obiskana. Razprave so bile

• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

BOJ UNIJE PROGRESSIVE MINERS PROTI U. M. W. OF A.

Južni Illinois. — Sicer ni kakšnega posebnega pomena pisati o poslovnicu, ki jo je dobila P. M. A. od A. F. of L. Ker pa je Joe Ozanič, predsed PMA s svojim krikom zagnal v zrak precej prahu zaradi tega, in kolika sreča je to za PMA, se je vredno oglasiti. Ozanič je v svojem razglasu omenil, da se je že veliko premogarjev iz raznih krajev priglasilo za vstop v PMA. Koliko je resnice na tem, je znano samo Ozaniču. Ozanič tudi obeta, kake ugodnosti bodo imeli premogarji v PMA, kar mu nihče ne more verjeti, ker take "ugodnosti" v njegovi organizaciji so že sedaj razvidne. Verjetno pa je, da se bo bratomorni boj poostrelil in nadaljeval ne samo med premogarji v Illinoisu, temveč bo zanesen tudi druge države. Ozanič obeta, da bo PMA poslala svoje organizatorje med premogarje tudi v dotedne kraje, kjer ima UMWA največje postojanke ali lokale, da jih bodo pridobili za vstop v P. M. A. Koliko bo PMA imela uspeha že med organiziranimi premogarji v UMWA, je velika uganka. Ozanič tudi obeta premogarjem, da jim ne bo treba plačevati toliko članarine kot jo plačujejo Lewisu. Ta Ozaničeva trditev nikakor ne odgovarja resnic. Resnica pa je, da premogarji pri PMA plačujejo veliko več vsakih 14 dni, lahko se trdi, da polovico več, kot pa plačujejo pri U. M. W. Resnica je tudi, da ves boj, kateri je bil izvršen med premogarji v Illinoisu, ni koristil premogarjem prav nič, in ne bo koristil premogarjem po drugih državah. Koristi bodo

imele edinole premogokopne družbe. In ta resnica se ne da utajiti, ker je bila že mnogočkrat dokazana s tem, kjer so delavci razcepljeni na dve ali več strani, tam imajo gotovo podjetniki koristi. Delavce cepliti na več strani, to je lahko delo, in kdor seje razbor, ni voditelj delavcev v pravo smer. Takemu voditelju razsodni delavci ne bi smeli slediti. Sledi jim le nezavedna in nezasodna masa.

Ako bi imela Green in Ozanič tudi obeta, kake ugodnosti bodo imeli premogarji v PMA, kar mu nihče ne more verjeti, ker take "ugodnosti" v njegovi organizaciji so že sedaj razvidne. Verjetno pa je, da se

bo bratomorni boj poostrelil in nadaljeval ne samo med premogarji v Illinoisu, temveč bo zanesen tudi druge države. Ozanič obeta, da bo PMA poslala svoje organizatorje med premogarje tudi v dotedne kraje, kjer ima UMWA največje postojanke ali lokale, da jih bodo pridobili za vstop v P. M. A. Sedaj so v PMA v splošnem samo oni, ki so se ob času nepriznanih odcepili od UMWA v južnem Illinoisu. — Kritik.

O tem in onem

Cleveland, O. — V zadnjem številki "Proletarca" me je naš Chas. Pogorelec pojavil, kar pa ni priporočljivo, kajti s tem se lahko zameri onim, ki me nimajo radi. Imam že precej let in sem se v tem času načel toliko, da vem kam spadam in kaj so moje dolžnosti kot zavednega delavca. Tudi nisem tako "akih" kakor nekateri naši napredni, ki že le pojavljam že prej ko delo izvršim, in se je jem merodajni krog, ki nočejo zameriti, pa jih morajo potapljati v "Enakopravnosti" ali pa v "Ameriški Domovini". Well, me veseli, da nisem med takimi. Sem le pripravljeno sodržino in to mi zadostuje.

Ko sem odhajal iz Bridgeporta, sem se razveselil, ko mi je s. Joe Sny dejal, da bo precej za "Proletarca". Jože se je mnogo trudil za uspeh prireditve, ker ve, kaj je dolžnost sodruga.

Skoda, ker Nace Zlemburger ni mogel priti na našo pravomajsko proslavo v Bridgeportu. Frank Zaveršnik nam je povedal, da se Nace ni počutil dobro, drugače bi bil gotovo prišel.

"Naprejevi" dopisniki so poročali, da je naš klub že tako majhen, da bo lahko zboroval v "telephone booth". Želja se jim še ne bo uresničila. Na zadnji seji je bilo enajst sodrugov. Če bi hoteli zborovati v "telephone booth", bi morala telefonska družba postaviti

precej večjega od sedanjih. Na tej seji sta bila dva Gorjanca in sodružica Gorjanc, namreč Andy in Theresa ter Andijev Brat John, Andy in John Božič, dva Barbica, "šuster" Frank Dacar in znani Jožeti Kuncich, Durn in Maslo. Sklenili so, da se prispeva "Proletarcu" \$10 in španskim borcem za ljudske pravice spet \$. Izvoljen je bil odbor, ki preskrbi prostor za izlet članstva kluba št. 49 in drugih prijateljev napredka. "Progresivnim Slovenkom" je sklenil klub poslati zahvalno pismo za njihov oglas v "Majskem Glasu".

Razpravljalj smo tudi o flirtanju gotovih ljudi z naprejevci, katere izrabljajo v svoje namene. Bilo bi pametnejše, ako bi delovali v naših vrstah, kajti prostora in prilik za aktivnosti je v njih zadost za vse.

*

Predprešlo nedeljo so zbravali v SND na St. Clair Ave. zastopniki društva in klubov Prosvetne matice. Prisoten je bil tudi naš čakač Anton Garden.

*

O naših starih sodrugi pri številki 27 poslednje čase le poredkoma čujemo. Vse kar se še poroča je: Odbor izvršil to in ono. Je nekako mrvilo. Dobro je, da imajo tam nekaj mladih sodrugov in sodružje, ki vsaj včasih poročajo.

DVIGANJE ZAVESTI MEHISKEGA DELAVSTVA

Prošloga prevega maja je korakalo mehiško delavstvo kot vladar svoje domovine. Vsi krepki možje so nosili puške, katere jim je posodila vladava. A tudi ženske so korakale bojevno razpoložene, z geslom, da morajo bogastva Mehike pripadati mehiškemu ljudstvu. Na gornji sliki je skupina žensk, ki so v prvomajski paradi korakale z klicem, da morajo priroda bogastva mehiške republike spadati mehiškemu ljudstvu, ne pa zunanjim in ne domačim kapitalistom.

KOMENTARJI

Father Cox v Pittsburghu je bil pred veliko poroto zaenzo z njegovimi pomočniki, ker so kršili zakon, ki prepoveduje loterije odnosno izrabljanje pošte v prid prodajanja sreček. Ampak "father" ni nič grešil, nego le njegovi pomočniki. Saj res, kako neki bi mogel duhovni oče kaj grešiti proti postavam! In tudi če bi, saj si grehe lahko sami odpuščajo. Le dolarje — te se brani dati nazaj. Loterijo (sweep stacks) so vodili v cerkvene namene, dobitke pa so zadeli "fatherski sorodniki..." Znati se mora!

Slovenska "kultura" raste ampak v kulturnem vrtu. V "metropoli", so jo proslavili s parado. Zupanu so nekaj dni prej telefonirali, da naj tlakovanje ulice St. Clair čimprej konča. To je radevolje obljubil.

Louis Pirc ni v pravem, ko napada Geo. Witkoviča. Saj sta v zadnji kampanji za županske volitve v Clevelandu vendar oba bila v enem in istem taboru za ene in iste kandidate! Torej če se Mr. Pirc hoče znesti nad Vatrom Grilom, dobro, kajti o njemu je vsaj lahko reče, da sta si nasprotna. A George v Pittsburghu mu je v prošlem volilnem boju pomagal — in kaj hoče več!

Zapisnikar zadnje konference P. M. s. Joseph Jauch poroča v tej številki o razpravi, v kateri se je naglašalo, kako silovito škodo delajo našem pokretu v raznih listih osebni boji. Verjetno. Ampak naše organizirano delavsko gibanje ima samo eno glasilo, katerega res lastuje in KONTROLIRA in le temu sme in more določevati SMERNICE. Morda bi bilo umestno več govoriti na takih zborovanjih tudi o SVOJEM GLASILU, namesto da se pričakamo med seboj o drugih listih zaradi naših vprašanj.

In končno, čemu naj kak pokret trpi posledice in škodo za preprečite, nad katerimi nima kontrole in zanje ni odgovoren!

Politika komunistov je čudna. Na primer letos in lani je menda prenehala poslovanje. Slični domišljavi elementi so tudi škodovale socialistični stranki kot celoti. Zadnja konvencija, ki se je vrnila v Kenosha, Wis., je pa zopet pokazala resno spremembo in voljo za resnično delo in za razvoj socializma med ameriškimi delavci. Iz zaključkov konvencije je razvidno, da se bodo zadane rane v stranki sčasoma zacetile in se bo z resničnim delom nadaljevalo za resnično človeško družbo.

Club št. 47 JSZ se namenja polnoštevilno udeležiti piknik, katerega priredi klub št. 1 v prid Proletarca dne 12. junija. Klub št. 47 JSZ se namenja polnoštivilno udeležiti piknik, katerega priredi klub št. 1 v prid Proletarca dne 12. junija v Willow Springsu blizu Chicaga. — John Goršek, st.

DVIGANJE ZAVESTI MEHISKEGA DELAVSTVA

stranke Peter Muselin. Včasi je Peter smatal celo agitacijo za socialistične kandidate za največji zločin. Kandidati, za katere je zdaj agitiral, so mu bili takrat izdajice radničke klase in sluge kapitalizma. Ali so se res spremenile "izdajice", ali se je spremenil Muselin, ali njegova stranka? Kdo more uganiti?

*

"Za proletarsko politiko ne more biti vseeno ali zmaga progresiven ali reakcionaren kandidat... Zato člani proletarskih strank... ne morejo stati ob strani in doktrinarsko pridigati: Ker sem za socialistem, ne bom oddal glasa za mehiškega kandidata. Pravilno bi moral reči: Ker sem za socialistem, bom podprt na prednjega kandidata proti reakcionarju... Obžalovati je, da v Chicagu zopet pripravlja nevtralnost..."

Tako piše "Naprej" z dne 11. maja in v pomoči se je pomagal s citiranjem par stavkov iz enega izmed E. Kristanovih člankov. "Naprej" je namreč agitiral za skupino demokratskih kandidatov proti drugi skupini in ta svoj oportuniten je opraviceval s prej omenjeno izjavo. Včasi so komunisti trdili, da so njihovi nauki edino pravilni, kajti kominterni je nezmotljiva. Nobeno gibanje se ni postavljalo v enem desetletju tako na glavo, kakor komunistično. Tega silovitega preobrata v svojih vrstah jih je menda malec sram, zato komunisti v Zed. državah zdaj užaljeno izjavljajo, da niso kar so, pač pa samo napredni delavci, katere edino geslo je antifašizem. Kdo bi pred desetimi leti mogel verjeti, da bodo komunisti v Ameriki kdaj agitirali za mesčanske kandidate! A zgodilo se je.

*

Neki slovenski kolumnist je

sovoječasno zelo napadel akcijo za zbiranje prispevkov v

v pomoč lojalistom v Španiji.

"Naprej" je na tisti napad pozabil in pravi, da je dotičen bolj napreden in sodoben kot mnogi naši delavski časnikarji. Sicer pa moramo razumeti, da imamo tu še vedno veliko mero svobode tiska in naši prijatelji na Butlerju se je poslužujejo kolikor jo morejo zajemati. Škoduje to itak nikomur, razen nekaterim posameznikom, ki bodo nekega dne nad vsem razočaran, kakor so bili nekoč nad "Delavsko Slovensko" žalostnega spomina.

*

Zakaj je po mnenju komuni-

nistov danes tajnik UMW

Kennedy boljši in resničen bo-

rec za delavstvo, kot pa pred

leti, ko so mu razbili vsak

shod in zato tudi UMW.

Dokler ni te unije rešila NRA?

Morda to lahko pojasnijo pri

"Radničkem Glasniku", ali

vsaj pri "Napreju". "Daily

Worker" smatra, da takih reči

spleh ni treba pojasnjavati,

kajti kadar se komunisti od-

ločijo za novo "linijo" (zdaj

za demokrate).

Delavci pri Fansteel korpo-

raciji v No. Chicagu so lahko

spoznali, da jih sodišča ne bo-

do protektirala, dokler ne bo-

do sodnikov izvoljeni kot za-

stopniki ljudstva, namesto pri-

vatnih interesov.

Plače angleških delavcev so

se zvišale 4 odstotke.

Ko

liko

so zvišale cene potreb-

ščin, tista vest, iz katere črpa-

mo to ugotovitev, ne pove.

Boji v uniji avtih delavcev

so prav tako slabí za delavske

koristi, kakor boji v UMW.

Ampak so tu in je treba poma-

gati, da bodo izravnani delav-

stvu vsaj v končno korist.

renčnega lista. Res čuden, ne hvaležen narod! Najboljše bo, da si "A. D." dom osvoji. Kaj ji bi drugi nagajali v njemu?

Prebivalstvo sveta

Iz statistik o prebivalstvu je razvidno, da živi v Evropi 520 milijonov ljudi, v Aziji ena milijarda 162 milijonov, v Ameriki 266 milijonov, v Afriki 151 milijonov in v Avstraliji 11 milijonov, vsega skupaj dve milijardi 112 milijonov ljudi, ki se s svojimi vladami vred trudijo, kako bi drug drugemu čembolj ogrenili življenje, namesto da bi kooperirali v prid vseh.

Z delavske fronte

(Nadaljevanje s 1. strani.)

prijatelja, je zakljuval v delavske vrste, da niso vedele ne kam na kako. Dokler ne bodo delavci v Penni imeli resnične delavske stranke, bo v takih bojih delavska masa zmerom samo žoga.

Akejski odbor socialistične stranke pravi v svoji izjavi, da so LaFollettovi narodni progresivni politični smer v fašizem. Je to stranka enega človeka, ustvarjena po njegovih iniciativi in za njegove ambicije. Socialisti naj bodo oprezni in naj drže roke proč od takih psevdoljudske stranke, svari akejski odbor.

Ko so listi poročali, da je v teku akcija za organiziranje delavcev WPA v uniji, so se v kapitalističnem časopisu in v kongresu takoj požurili s komunisti, da so njihovi nauki edino pravilni, kajti kominterni je nezmotljiva. Nobeno gibanje se ni postavljalo v enem desetletju tako na glavo, kakor komunistično. Tega silovitega preobrata v svojih vrstah jih je menda malec sram, zato komunisti v Zed. državah zdaj užaljeno izjavljajo, da niso kar so, pač pa samo napredni delavci, katere edino geslo je antifašizem. Kdo bi pred desetimi leti mogel verjeti, da bodo komunisti v Ameriki kdaj agitirali za mesčanske kandidate! A zgodilo se je.

Neki slovenski kolumnist je sovoječasno zelo napadel akcijo za zbiranje prispevkov v pomoč lojalistom v Španiji. "Naprej" je na tisti napad pozabil in

PRVI MAJ V DETROITU

Bilo je mrzlo oblačno jutro, ko sem se odpeljal proti Detroitu. Počasi smo rinili iz čiščenih gnezdij — vse je polno življenja — in v zgodnjih jutrih odmeva pesem slavca, kot trikotnik žive nadre in ljubezni.

To je prvi maj kot se ga simbolično spominjam iz mladosti, in kateri ga nam daje narava vsako leto, tiscič v tisočletju, dokar so klimatske razmere z zelenjem. Tu in tam je bilo zelenje pretrgano in videl si spodaj pesek — droban, fin, katerega je naneslo jezero v davnih časih in ga prenašal veter skozi tisočletja — dokler ga ni drevje in zelenje prikelnilo k tlu.

Dolgo smo se vozili. Posijalo je solnce in vse je postal nekam veselo. Gledal sem gručeljih oblakov, katere je podil veter proti vzhodu in se zamisli.

Velikokrat sem se že vozil proti Detroitu. Nekaj mojih najlepših let sem prebil v tem mestu. V nobenem nisem imel toliko prijateljev — in mislim, da jih imam še danes — kot v tem mestu. Počasi so se odigrinala vsa ta leta pred mnoj.

Vsa leta, kar se jih spominjam v Detroitu, smo praznivali prvi maj. Klub št. 114 JSZ

se je udeležil vseh pohodov, posebno v letih 1916-1919, ko smo nastopali javno, ali pa druga leta, ko smo prvi maj praznovani v dvoranah. Slovenska naselbina s svojim klubom št. 114, kateri je poznejša leta zrastel še v eno številko (115 JSZ), je bila, in je še danes ena najnaprednejših slovenskih naselbin, katere so zastopane v JSZ. Upam, da tako še dolgo ostane.

Zravnal sem noge, katere so mi na tesnem sedežu že skoro popolnoma odrevenele — vzel svinčnik in napisal tole kratko fantazijo o prvem maju:

Zopet bo prvi maj. V starodavnih časih, še davno prej ko so stari Rimljani praznovali maj s svojimi "Floralia-mi", so nekdanji Iberi, Kelti in razna germanska ter slovenska pleme praznovala prvi maj kot simbol rodovitnosti in lepoty. Pa saj je v začetku maja opojnost pomladni na vrhuncu! Ne preje in ne pozneje v letu ne vidiš toliko rastja in rodovitnosti, kot v začetku tega meseča. Kdor mi ne veruje, naj se samo spomni (če je bil rojen na deželi) na svojo mladost ter si bo lahko poklical v spomin tiste čudovite planjave, posute s ejetjem, zelene gozdove in žitna polja, ter zgodnjega jutra, z roso namočenimi grmičevji in travo.

dena Češka. Samo usoda Avstrije je izgovorjena — če ne za zmizom, vsaj začasno. V Nemčiji, Italiji, Avstriji, Poljski itd. done odmevi podkovanih vojaških škrnjev, kateri udarjajo po gosje v — "Parade marchu". Blizu je bližje — glasnejše in glasnejše se čujejo ti odmevi po vsem svetu, kot grom in nevihta — polagoma in daleč v začetku — ter bližje in glasnejše — dokler se ne uglišu vse v stražnjem gromu. V Španiji kolje in požiga s pomočjo poganskih nacijev, katoliško-fašističnih Italijanov in mohamedanskih Mavrov — ponoreli morile Franco, katerega naziva kardinal Hayes "vrlega sinova katoliške cerkve". — In na daljnem vztoku more in požigajo Japonci... da rešijo Kitajsko boljševizma!

Ali človek, kot se sam naziva "višek stvarstva", si je tekom dolge dobe ustvaril stvari po svoje. Nedvomno, da tudi on živa v čuti to lepotu, dokaz so celi kupi poezij, v katerih je skušal opevati kot slavec po svoje, četudi ga ni ne v pesmi ne v izražanju nikdar dosegel. Gotove stvari, katere je ustvaril, so dobre in so mu, od kar je zlezel z drevesa in skobacal iz jame, res zboljšale eksistenco. Ali na drugi strani je pa ustvaril predsodke, vraževstvo ter sistem in formo življenja, katera odvaga skoraj vse, kar si je pridobil. In ta poslednja forma je kriva, da se ni človek dvignil višje od svoje zverske nature.

Da, stvari niso take kot bi si jih želeli. Pri nas v Zedinjenih državah smo vkljub pridigamo "Abundant life" zopet v depresiji, če prav še iz zadnje nismo izjezli. Vse manipulacije in Rooseveltova pol-zdravilnica prav niso prav niti pomagala. Kot pravi Francoz: "Plus que l'one change, plus se la mene chose." Bolj ko spreminjaš, bolj je takó kot v začetku.

Tudi drugače nismo napredovali, izvzemši malo na strokovnem polju. Na političnem polju te dežele ne moremo mi, socialisti, beležiti veliko napredka. Notranji boji zadnjih treh let so naši stranki zelo škodovali, potem pa se dogodki v Rusiji, ter v ostali Evropi. Vse to je dobrolo odmev — in to zelo kvaren odmev med nami. Vse je nekak zaostalo. Človeku se zdi, kot nekaka tišina pred viharem, kot da smo na pragu novih nepojmljivih dogodkov, kateri se bodo vsak čas začeli odvijati pred nami. S komur koli govoris, ve, da tako ne more iti več dalje, da nekaj se mora zaobrniti, da štirinajst milijonov ljudi ne more večno ostati brez dela, da nekaj narobe z našim družabnim redom. — Ali kljub temu se upirajo z vsemi štirimi vsaki se tako majhni spremembami.

In Evropa! Ko to pišem, ne vemo še izida španske civilne vojne — in ne kedaj bo napa-

Tudi materinski instinkti imajo svoje muhe

Nedavno je bilo poročano, da je mačka pustila svoje mladiči takoj ko jih je porodila, v varstvu pa jih je vzela — koljka. Slika gori prikazuje naročniški slučaj. Tako, ko so se piščanci izvalili, je koljki izginil materinski instinkt in jih pustila. Mačka pa, kateri so ubili njene mladiči, si je pri njih iskalka tolka in jih negovala kolikor je najboljje mogla. Navadno morajo ljudje piščance pred mački protektirati, a v tem slučaju tega ni bilo treba.

sedniku Rooseveltu za ukinjenje blokade proti lojalistični Španiji. Po programu se je razvila v resnici lepa zabava. Sešel sem se s sodruži, kateri že nisem videl mnogo let. Potožili so mi, da ni več tiste aktivnosti kot je bila pred par leti. Precej je kriva seveda depresija, katera je zadnje čase posebno občutno zadebla Detroit. Veliko pa razmre v Evropi, v naši soci. stranki itd. Nekaj smo sami krivi in precej pa tudi vi tam v Chicagu. Ali ko se stvari malo razjasnijo in zboljšajo bomo speti dvignili naše klube do nadlega višine. Tako so mi pove-

dali naši fantje-sodruži, katere že poznam in vem kaj govore, želim jim veliko uspeha in tem nešlo kooperacijo med njimi in med nami.

Pohod v spodnjem delu Detroita je bil ogromen. Več kot stotisoč ljudi je bilo na Cadillac Square. Vse unije CIO, AFL, socialisti, komunisti itd. so sodelovali. Bilo je v resnici impozantno.

H koncu se najlepše zahvaljujem vsem, ki so mi tako lepo postregli in še posebno sodruži R. Potočniku ter njegovim soprigi, katerima sem bil dva dni v nadlegu.

Razprava o agitaciji za JSZ in delavske publikacije.

Zorko naglaša potrebo delavstva, da se organizira v svoji politični stranki če hoče, da se osvobodi izpod kapitalističnega jarma in to nalogo ima med našim narodom članstvo JSZ. Apelira, da se o tem razpravlja in želi, da vsakdo postane član naše zveze. Kocjan omeni mizerijo na relifu in po potrebi izobrazbe onih ljudi, da bi se zavedali, kje so vzroki in kako bi se dali odpraviti.

S. Kristan priporoča, da bi se to jesen priredil javni shod na katerem bi se poleg govora izdal nekaj javn letak o delavskih vprašanjih za splošno distribucijo. V to bi pripomogla včlanjena društva. Sugesija Kristana se sprejme kot konkreten predlog. V ta namen se voli odbor pet članov za predpriprave. Nominacijo so sprejeli in bili izvoljeni: Zorko, Medvešek, Filipich, Kaferle in Jauch.

Račune sta pregledala John Božič in Joe Kess in poročata, da je vse pravilno vknjiženo. Nato se poročilo taj.-blagajničke sprejme.

Poročilo organizatorjev. Brebar iz Akrona in Nagode iz Girarda nista navzoča. Za clevelandsko okrožje poroča Anton Jankovich, da se zaradi slabih delovnih razmer ni moglo nje posebnega ukreniti.

Poročila zastopnikov: Milan Medvešek, zastopnik št. 5, SNPJ pravi,

da društvo podpira P. M. in vse druge napredne ustanove. J. Tanecek, št. 27, SNPJ, da tudi njegovo društvo podpira vse napredno delavsko gibanje.

Mrs. Candon od dr. št. 137, SNPJ želi, da se vzpostavi zopet redne konference. Zastopnik Prusnik, Hribar in Kotnik pravijo, da se hočejo potruditi,

da društva še v nadalje ostanejo v P. M. J. Jauch od soc. kluba št. 27 poroča, da je klub na

političnem polju poradi frakcijskih bojev v stranki zgolj pasiven, da se pa več članov klubu udejstvuje v kulturnih organizacijah, kot pri pevskemu odseku in sodelujejo pri Cankarjevi ustanovi, kar se mu

zdi v delavskih izobraževanih enake važnosti. Jos Lever, klub št. 28 poroča, da se ne more pohvaliti z aktivnostjo pri njih klubu,

kateri steje samo 9 članov. Pevski zbor (odsek klubu) je tudi nihal delovati. Dacar od klubu št. 49, Krvina št. 222, Girard, tudi nimata posebnih poročil.

August Komar od soc. pevskega zabora "Zarja" pravi, da zbor povoljno napreduje in da je mladina tudi na političnem polju precej aktivna. L. Kaferle od dr. Verovšek pravi, da se

njegovo društvo vedno poslužuje arhiva P. M. pri svoji pridržitvah. Zeli, da matice istega se bolj izpopolni.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

J. Franceskin za C. U. poroča, da ista izdaja revijo C. G.,

katera ima pa poradi depresije tudi svoje potežkoče, da se ne more postaviti na trdnino finančno podlago in je odbor na delu, da dobri sredstva za nje obstoje.

FALCON CORNER

Editor: Mitzi Oyen

To the disappointment of everyone we had cold and rainy weather, making it impossible to go for our hike last Saturday. Because of the miserable weather we held a meeting and afterwards with the help of Mrs. Christina Turpin and Mrs. L. Benigar the food was prepared. We all had a good time and we made use of our imagination by pretending we were out in the woods under the spreading branches of an oak tree.

There were nineteen members present and the men from downstairs in the office made twenty-two. We all had a good time, but it was not what we had hoped it would be.

Attention, Falcons!

Due to the bad weather on May 14, we will hold our picnic on May 21st!

This time instead of going to

Thatcher Woods we will go to Koval's in Clarendon Hills.

The transportation will be paid by the treasury. We will go by train and every Falcon must be at the Labor Center by 10:00 A.M., not later, because the train leaves at 10:39. We will get the train at the Cicero Station, so all be sure to be on time! Bring a lunch with you, and the supper will be made by the Falcons. Don't forget!

The Red Falcons wish to thank Pioneer Lodge 559 for the Mooney-Billing buttons which we received. We will proudly wear them because our flight has taken Tom Mooney's name, and also because of his fight for freedom.

See you all in Clarendon Hills!

Friendship! Mitzi Oyen.

Glede JSZ omeni, da ima lepo zgodovino za seboj in lepe tradicije. Izvršila je ogromno dela v delavski izobraževalni priseljencev v tej deželi. O reviji "Cankarjev Glasnik" pravi, da je izbrorna in da se mu vidi, da bi bilo končno potrebno, da se ustanova konsolidira s P. M.

Naglaša, da se poleg tega ne sme pozabiti na JSZ in njene publikacije.

Ker je ura že 12:30 je predlagano in sprejet, da se s konferenco nadaljuje do zaključka.

Predlagano, da se priredi protestno resolucijo glede rešljene problema v Ohiu in se jo odpolje okrajnim reprezentantom. Predlog sprejet.

Predlagano, da se voli tri očrno organizzatorje. Sprejet. Nominacijo so sprejeli in bili izvoljeni: Za Cleveland s. Anton Jankovich; za Akron M. Kotnik; za Girard J. Taneck. Tajnik-blagajnik s. L. Zorko ponovno izvoljen. Sklenjeno, da se prihodnja konferenca vrši tri tedne pred javnim shodom v Clevelandu.

(To ni v soglasju z dopisi o tej konferenci, ki so priobčeni v tej številki.—U.)

Končno s. Kristan omeni o nepotrebnih malenkostnih osebnih bojih, ki nimajo nobenega opravka s pricijelnega stališča po naših časopisih, in kateri našemu gibanju neizmerno škodujejo. Bi se jih moralno sploh ukiniti.

Zaključek zborovanja ob 1:30 popoldne.

John Filipich, predsednik. Joseph Jauch, zapisnik.

MILLER'S CAFE

5205 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Fine pivo, vino in žganje. Vsak petek ribja večerja, ob sobotah koščja. — Fina postrežba.

Dobra godba.

Dr. John J. Zavernek

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily

At 3724 W. 26th Street

Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p. m. Daily

Wednesday and Sunday by appointment only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call Austin 5700

BARETINCIC

The New Party Movement Arouses Comment

Raymond Clapper and Heywood Broun comment on the new National Progressive party. Clapper looks at it objectively, without taking sides. Broun is definitely hostile, on two grounds: he thinks it would split the liberals and elect a Republican in 1940; and he thinks the speech of Phil La Follette at the launching of the party was more reactionary than Hoover.

There have been many other comments on the new movement, and of course we have not seen them all. The Hearst papers have gushed over the new party, with the most fulsome praise, as a return to "real Americanism." The Chicago Tribune makes fun of it, with labored efforts at what it no doubt believes to be humor. On the other hand, its radio commentator, Arthur Sears Henning, quotes approvingly from Phil's speech. Apparently he agrees with Broun that it was reactionary, and approves it for that reason, while Broun disapproves it for the same reason. The Washington correspondents have given the Washington opinions of the movement. They are mixed, partly favorable, partly hostile, partly skeptical. William T. Evjue of The Capital Times says he will not go along if the movement is anti-Roosevelt. He also calls for a program, and says "Old Bob La Follette never asked the people to sign a blank check." The circle and cross have been spoofed, and the new movement has been criticized as a one-man party handed down from the top.

Anyhow it has received publicity. That's something. Promising new movements might be killed or hampered by silence.

A blank check, by the way, is what has been given to Mr. Roosevelt and congress several times.

The indefiniteness of Phil's speech was undoubtedly planned. His thrust at Socialism and the vagueness of his other statements could, by ignoring the background, be given the interpretation which Broun and Henning have given them.

We do not think that is the correct interpretation. Phil was careful to pick out something which the Socialists do not stand for, and criticize it as Socialism; which is equal to not criticizing it at all but taking this means of keeping the label "Socialist" from being pinned upon him. It was poor strategy, for the Socialists would be the most energetic campaigners he could have. His father discovered that in 1924 and ran on Socialist ticket in some places. The time has gone by when the people could be scared with the word "Socialism." Roosevelt was called a Communist, and even that did not keep him from carrying 46 states. Phil should not be so timid. He stands to lose a lot more than he can gain by such tactics.

The governor has stated one thing definitely — that the people must be given productive work.

There is literally no way in which this can be done except by following the Socialist program as far as may be necessary in order to do so. It therefore may be taken for granted that that is what will be done, by the use of "authorities" for various activities. It will not be called socialist by its sponsors. Who cares, just so it is done? Its enemies will not only call it socialist but they will call it Communism and Bolshevism and Fascism and whatever else they may think of.

Something of this type has to be done, sometime by somebody. The new deal is as dismal a failure as Phil says it is. The Democratic party is an impossible instrument for social progress. The Progressive party has succeeded in the state. It was intended from the outset to become national some time. This may be the opportune time. If the reactionaries take over the Democratic party, as now seems likely, the time will certainly be ripe for a new party.

If Phil should become president, and start to carry out what is implied in his speeches, it will be as good as a circus to see the Hearst press pile off the bandwagon. The chances are that it will tumble off much more quickly if a definite program is announced. Its presence on the bandwagon is a hoodoo to Phil. As an offset to this misfortune, however, he has the splendid luck to have the hostility of the Communists.

The New Milwaukee Leader.

Imported Nazi Sadism

The province of Yorkville centers around Eighty-sixth Street in New York, and we cannot envisage Hitler's early arrival by subway to annex it for the greater Reich. But the violent and provocative behavior of American Nazis must be faced if we are to avert a siege of disorder in which the procedures of democracy may be seriously undermined. The Yorkville riot growing out of a Nazi rally at which several legionnaires were beaten up, was an indication of the urgency as well as the complexity of the issue. It is probable that visiting legionnaires were trying to disrupt the rally — a practice at which they are notoriously adept. The Nazis are apparently prepared to use gangster tactics in a determined effort to prove that they are as tough as the bigger boys in Berlin. For if the precise circumstances of the Yorkville incident are still in doubt, the brutal attack on Charles Weiss, crippled editor of an anti-Nazi magazine, was despicably simple: a group of Nazis invaded his office and inflicted the tortures which are conventional Nazi practice in Germany. This attack was pitiless and premeditated — a sickening illustration of the Nazi mentality both in its ferocity and in the helplessness of the chosen victim. It suggested with ugly realism the youth of European fascism, when the sadistic violence of street-corner bullies became, in the absence of effective restraints, the language of political conservatism.

How can such avowedly anti-democratic activities be curbed without encroaching upon the vitality of democracy, without jeopardizing the civil rights of every group and individual? The answer is not simple, but certain principles are becoming more clearly defined. We must continue to tolerate the Nazis' meetings, rallies, and parades. They should be permitted to expostulate until the beer mugs are dry. But we see no reason why we should tolerate any uniformed bands which have frankly political purposes. It is even more unthinkable that such groups should possess arms, whether blackjacks or machine-guns. They should not be permitted to conduct military drills. Such restrictions offer the community a minimum basis of self-defense, and should be embodied in laws specifically drawn to avert the threat of fascist violence.

The dangers inherent in such legislation are many. Several of them were pointed out in an article on the British Public Order Act by Lucille Milner, published in "The Nation" of January 15. Discrimination, unfairness, and laxity in its enforcement were charged. Yet, the act delivered a serious blow to British fascism. The English experience ought to make us

ANNUAL PICNIC
of Branch No. 1, JSF, for the
benefit of PROLETAREC.

At Keg's Grove, Willow Springs, Ill.

Sunday, June 12, 1938.

Three Cash Prizes.—Admission 25c.

Good Music. Entrée at 12 P. M.

Loads of fun for everyone.

In case of rain, dance will be held at
the Slovens Labor Center.

COLLECTIVE SECURITY

"Collective Security" means a military alliance of one group of imperialist nations, England, France and the United States, the "democratic nations." (The fact that the USSR may be aligned with this group does not change the character of them) to defend their imperialistic loot against another group of imperialistic nations, the fascist powers. "Collective Security" is today what the concern of free nations was in Woodrow Wilson's days — a trap to lure the workers in another world slaughter in the interest of the foreign investments of big business.

On the other hand the program offered by the "Keep America Out of War Committee" is a real anti-war program. Its six demands are as follows:

1. The immediate removal of American ships and Marines from Chinese territory and evacuation of American nationals who, if they stay, stay at their own risk.

2. No increase in the army and navy.

3. The amendment of the Constitution, along the lines of the original Ludlow amendment, so as to give to American citizens the democratic right to vote on a declaration of war.

4. Abandonment of all existing plans for Industrial Mobilization, and defeat of new plans for universal conscription, thus warning our militarists that the American people will not tolerate war abroad and war dictatorship at home.

5. American cooperation for international peace — but no alliance with any nation or group of nations for war, declared, or undeclared, under any name or any pretext.

6. Concentration on the struggle against injustice, unemployment, bad housing, and poverty at home, and a determination to seek our prosperity through that struggle rather than in war trade. — Advance.

RICHES

I saw the well-filled barns
Of the child of wealth;
Now leans he on the staff of the
beggar.

Thus are riches,
As the glance of an eye,
They are an inconstant friend.

doubtfully cautious in drafting new laws. Many questions will require thoughtful consideration. For example: Is federal intervention possible under the Constitution? To what extent can the line be drawn between political and non-political uniforms? Do existing laws control adequately the possession of arms? Britain's experience should not discourage us from seeking to meet the problem while such movements are still incipient. Our domestic fascists must be made to understand that the blessings of liberty do not include a pass-key to the houses of defenseless people.

(From The Nation.)

drill in regular military formations. They are armed — and if they use knives and blackjacks today, there is every reason to believe that they have more militant aspirations for tomorrow. Unable to make any decisive headway in enlisting American opinion, they are nevertheless determined to dispel any rumors that they have been infected by the poison of liberalism.

How can such avowedly anti-democratic activities be curbed without encroaching upon the vitality of democracy, without jeopardizing the civil rights of every group and individual? The answer is not simple, but certain principles are becoming more clearly defined. We must continue to tolerate the Nazis' meetings, rallies, and parades. They should be permitted to expostulate until the beer mugs are dry. But we see no reason why we should tolerate any uniformed bands which have frankly political purposes. It is even more unthinkable that such groups should possess arms, whether blackjacks or machine-guns. They should not be permitted to conduct military drills. Such restrictions offer the community a minimum basis of self-defense, and should be embodied in laws specifically drawn to avert the threat of fascist violence.

The dangers inherent in such legislation are many. Several of them were pointed out in an article on the British Public Order Act by Lucille Milner, published in "The Nation" of January 15. Discrimination, unfairness, and laxity in its enforcement were charged. Yet, the act delivered a serious blow to British fascism. The English experience ought to make us

Those who are least able to pay taxes are constantly hounded by Uncle Sam's tax agents while many of those able to pay and should pay, get away with it.

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

Josko Ovenc was in Detroit recently, over the May Day weekend, to be exact. At the meeting of the JSF Executive on May 6th he spoke about the conditions among our comrades there. The internal strife in their JSF Branches which has them in complete turmoil, the lack of leadership and the general lack of co-operation has all activity at a standstill.

The two JSF Branches in Detroit were at one time strong organizations with a membership which included all of the progressive-minded element. They also had an active English speaking Sub-Branch.

Anton Garden was in Cleveland, O., last Saturday as representative of the JSF Executive at the JSF Conference held there on May 8.

Louis Zorko, secretary of the Conference had charge of arranging it. We will have a report on this later.

SPAIN'S CHILDREN

On the blood-drenched battle fields of Spain, thousands of our fellow workers are sacrificing their lives so that humanity, democracy and labor's rights may live. The ideals for which the working people of Spain are giving their lives so freely are the ideals on which the labor movement is founded the world over.

No matter how or when the war in Spain ends there will be children who will be in need of milk, medicine, hospital care and other essentials to health. They are desperately in need of those things now.

Help them. No donation is too small or too large.

More about the Milwaukee JSF Conference

Because we wind up our Conference without drawing up any definite plan of action does not mean that their is nothing worthwhile accomplished.

It is very necessary that we meet regularly to discuss with our comrades the current political developments and our policy in regards to them. In this manner our opinions become crystallized into definite policies.

Another word or two about the May Day program in Milwaukee.

In the first part of the program we heard some fine singing by the Milwaukee chorus, "Napred" and "Plamenka roza." The May Day speech by Fr. Zaitz, Chicago, was stirring and well received. The declamations and solos added spice to the program. Milwaukeeans love their accordion music. This was proved by the large group of youngsters, over thirty of them, students of the Zainer Accordion School, who appeared in group and solo selections. They range in ages from two years up. The most beautiful sight was the little girl in white with a white accordion that matched her dress, the very last number on the program. It should have been the first.

The second part of the program was the drama, "Jacob Ruda" presented by the Dramatic Group of Branch No. 1, JSF, Chicago.

The part of Jacob Ruda was played in masterly fashion by Frank Tauscher. The cast: Ana, Alice Artach; Marta, Angela Zaitz; Ivan Dolinar, Joseph Turpin; Peter Bros, John Hujan; Dobrin, Frank Udevich; Alma, Mary Omahaen; Kozelj, Frank Sodnik; Justin, Louis Beniger; Kosuta, Filip Godina; Workers, John Simon and Charles Pogorelec. John Hujan in the part of Peter Bros gave his

usual fine performance. The parts of Ana, Marta and Alma were very well played. This dramatic section of Branch No. 1, is really a group of polished actors with a large number of successful productions to their credit.

Labor's Non-Partisan League

Perhaps it will take a real stab in the back to bring some of our Pennsylvania readers out of the trance into which they have been lulled by the Labor Non-Partisan League in that state. Strange things can happen under the leadership of an unprincipled outfit like the Labor Non-Partisan League. In Illinois the League has stooped to the very bottom of political corruption and horse trading.

The two JSF Branches in Detroit were at one time strong organizations with a membership which included all of the progressive-minded element. They also had an active English speaking Sub-Branch.

Anton Garden was in Cleveland, O., last Saturday as representative of the JSF Executive at the JSF Conference held there on May 8.

Louis Zorko, secretary of the Conference had charge of arranging it. We will have a report on this later.

Recovery Program a Failure

The ranks of the unemployed are swelling with each new day. Roosevelt's recovery program is a failure. Priming the pump is producing no permanent results — what business it manages to stimulate and what job it furnishes last only as long as the pump is being primed. In other words, this pump priming is not the proper way to go about solving the unemployment problem. Not only does it fail to produce any permanent lasting results but the growing national debt is not a very healthy sign.

At this particular time it is more necessary and urgent than ever that we carry on an aggressive party work among the workers everywhere. It is also necessary at this time that we reiterate our stand on war and work everywhere for the Anti-War Campaign.

To the Falcon Corner Editor

Our Falcon Corner editor is cheering with unrestrained enthusiasm the May Day Parade in Chicago. May we remind you, Mitzi, that not so many years ago, May Day in Chicago meant a parade with between 70 and 80 thousand people parading.

An Interesting Lecture at the Social Study Club Meeting

A co-operative Colony where life is lived close to nature, minus the comforts of civilization, if they can be called comforts after we consider the sacrifices that are made for them, where natural food takes the place of demineralized, devitalized, commercial foods, where the air is always pure, the temperature and climate warm and healthful throughout the whole year and the body gets the benefits of exposure to the sun, where people live and work close to nature because they enjoy it and the profit motive with its accompanying selfishness and greediness, is absent. Such are the dreams of a group who hope to establish such a colony.

But, surprising as it is true, it is impossible to get fifty people whose minds and opinions are alike on this subject, willing to go into it together, according to Leo Smogey, speaker at the Social Study Club meeting last Friday, who came to the colony along with an influx of American retired business men with their dreams of profit and exploitation and others with their dreams of living off the sweat of another's brow.

The Isle of Pines, located about 90 miles from Havana, Cuba. It is about the size of Rhode Island with perfect climate the year round, the temperature never going above 90 nor below 60 degrees, growing enough fruits and vegetables to make its inhabitants self-sustaining and independent of the outside world. In addition to these ideal natural conditions, there is an abundance of warm spring baths.

The colonists are strictly vegetarians with perfect health and perfect bodies to show for it. "A healthy body breeds a healthy mind," is their motto.

Strange as it may seem, the first thoughts to pop into the minds of people who come to the Isle from the outside world are, commercialization, exploitation, etc. Through living a civilized, commercialized life, they have deviated so far from the laws of nature that they now find their taste for natural food and natural living something strange to them.

Socialists Ask Philip La Follette Guidance Questions

be under public control. Does this mean public ownership of the entire banking system, or merely public regulation . . . ?

"You oppose 'coddling and spoon-feeding' of those on relief. Do you propose relief should be cut?"

MERCHANTS OF DEATH

Sing a song of rumors
Pocket full of bribes;
Four and twenty nations
Mad as savage tribes.

Four and twenty nations
Guns begin to sell,
When the bribe is accepted
Blow themselves to hell.

W. A. Rathkey.

NOT A CHANCE

There will be proclaimed many Doughnut weeks, Be-Kind-to-Animals weeks, Sweet-Smiles-for-Hungry Children weeks, Eat-Boloney weeks and Speak-to-Your-Neighbor weeks, but it's a perfectly safe bet that no president, governor or mayor will ever proclaim a Tell-the-Truth week.

American Guardian.

When all is said and done, it's the hand that holds the plow that determines the destiny of nations.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Sometime ago we elucidated on the point that it was not possible to expect the people of the world to be honest and truthful when we find that big business and even large countries go out and steal whatever they feel like stealing. The only difference in the man on the street stealing some bread or some few pastry dollars is that he would go to jail while big governments, well armed, can step out and take and loot other nations without paying any penalties. At the League of Nations sessions in Geneva, England, supposedly the biggest thief, is dictating to other nations what they should do and what they may or may not do. They are using the same old tactics and policies and contradict every bit of logic and truth to preserve their power. A thief will lie and deceive others and because of his strong arm tactics, even influence others to sanction robberies and killings. We are thankful that some realize that the War in Spain is not a Spanish Civil War at all and are not afraid to say it. These same people know that Mussolini's taking over of Ethiopia, Germany's "anschluss" of Austria, and the Japs' invasion of China, are brutal acts performed only by thugs and gunmen and we are glad that they are not afraid to acknowledge it. This is helping to weaken the power of England and the English Tories in world influence which we hope will yet cause the people of England to begin